

ÎNCHEIERE

12 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima
Galina Stratulat
Tamara Chișca-Doneva

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ciobanu Grigore împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Primăria or. Căușeni, Executor Judecătoresc Bezede Vladimir cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2013, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, admis apelul declarat de către Ciobanu Grigore, casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretențiilor cu privire la încasarea prejudiciului material și emisă în partea dată o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă, în rest hotărârea fiind menținută,

constată:

La 19 octombrie 2011 Ciobanu Grigore a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor RM, intervenient accesoriu Primăria or. Căușeni, Executor Judecătoresc Bezede Vladimir cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2006 a fost dispusă încasarea din contul Î.M. „Gospodăria Locativ-Comunală Căușeni” în beneficiul său a sumei de 9068,75 lei cu titlu de salariu pentru lipsa forțată de la serviciu, a sumei de 998,61 lei cu titlu de restanță la salariu neachitată în termen, a sumei de 39168 lei cu titlu de prejudiciu cauzat prin privarea de dreptul de a muncii, a sumei de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 2000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Indică că ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Căușeni din 25 octombrie 2006 a fost dispusă încasarea în mod silit din contul ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Căușeni” în beneficiul său a sumei de 7 269,64 cu titlu de salariu și compensarea

pierderilor pentru achitarea cu întârziere a acestuia, 2 500 lei pentru prejudiciu moral și suplimentar câte 0,1% din suma restanțelor la salariu pentru fiecare zi de întârziere, începând cu 26 octombrie 2006 sau câte 11,88 lei zilnic până la data executării reale.

Susține reclamantul că titlurile executorii privind încasarea sumelor adjudecate au fost remise pentru executare la Oficiul de Executare Căușeni, unde au fost intentate procedurile de executare nr.2-360-363 din 11 iulie 2006 și nr.2-732-734 din 06 noiembrie 2006, însă debitorul fiind o organizație finanțată de la bugetul local, s-a eschivat de la executarea benevolă a hotărârii judecătorești, organul de executare neexecutând titlurile date, iar în baza procesului verbal de constatare a imposibilității executării din 16 decembrie 2008 și încheierilor din 20 decembrie 2008, a restituit documentele executorii în temeiul art.82, lit. b) din Codul de Executare cu mențiunea că debitorul nu are bunuri sau venituri pentru admiterea creanțelor.

Menționează că în luna martie 2009, cunoscând faptul ca Primăria și Consiliul or. Căușeni, prin deciziile sale nr.3/3 și nr.3/4 din 12 august 2003, a reorganizat prin divizare Î.M. „Gospodăria Locativ-Comunală Căușeni” fondând alte două întreprinderi din contul patrimoniului întreprinderii reorganizate și anume ÎM „Apă Canal Căușeni” și ÎM „Salubritate și Amenajare” Căușeni, a solicitat instanței de judecată schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârilor judecătorești irevocabile prin încasarea sumelor adjudecate din contul Consiliului or. Căușeni, Primăriei or. Căușeni, Î.M. „Apă Canal” și ÎM „Salubritate și Amenajare” Căușeni, precum și indexarea sumelor adjudecate în raport cu indicele de inflației pentru perioada respectivă.

Mai invocă că în cadrul examinării pretenției date, instanțele judecătorești au constatat că Comisia de determinare a capitalului statutar de divizare a Î.M. „Gospodăria Locativ-Comunală” Căușeni a omis să transmită întreprinderilor nou formate odată cu activele întreprinderii reorganizate și obligațiile debitoriale a acesteia, inclusiv datoriile salariale față de angajați, patrimoniul rămas după repartizare întreprinderilor nou fondate fiind preluat la bilanțul Primăriei Căușeni, motiv pentru care instanțele judecătorești au dispus încasarea datoriei din contul Primărie or. Căușeni.

Prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Bender din 06 mai 2010, a fost dispusă indexarea sumelor adjudecate în beneficiul său prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2006 și hotărârea Judecătoriei Căușeni din 25 octombrie 2006 de la Î.M. „Gospodăria Locativ-Comunală” Căușeni proporțional cu indicele de inflație din perioada octombrie 2006-mai 2009 (24,7%); schimbarea modului și ordinii de executare a deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2006 și hotărârea Judecătoriei Căușeni din 25 octombrie 2006, prin care s-a încasat restanțele salariale de la debitorul I.M. „Gospodăria Locativ-Comunală” Căușeni în beneficiul lui Ciobanu Grigore, prin înlocuirea debitorului și a încasarea sumelor adjudecate din contul bugetului or. Căușeni; desființarea titlurilor executorii nr.2a-1362 din 24 mai 2006 și nr.2-932 din 25 octombrie 2006, eliberarea altor titluri executorii pentru încasarea sumelor indexate, adjudecate de la I.M. „Gospodăria Locativ-Comunală” Căușeni în beneficiul lui Ciobanu Grigore după cum urmează: suma de 11308,73 lei cu titlu de salariu pentru lipsa forțată de la serviciu, suma de 1245,26 lei cu titlu de restanță la salariu, suma de 48 842,50 lei cu titlu de prejudiciu cauzat prin privarea de dreptul de a munci, suma de 12 470,00 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 2 494,00 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, suma de 9065,24 lei cu titlu de salariu și compensarea pierderilor pentru

achitare cu întârziere, suma de 3117,50 cu titlu de prejudiciu moral, câte 0,1% din suma restanțelor la salariu (1 813,75 lei+998,61 lei+ 9068,75 lei) pentru fiecare zi de întârziere începând de la 26 octombrie 2006 (câte 11,88 lei zilnic) și până la data executării reale.

Afirmă că titlurile executorii au fost remise spre executare la Oficiul de Executare Căușeni, însă Primăria or. Căușeni s-a opus în continuare executării și a încercat prin diferite căi să revizuiască atât hotărârile de fond, cât și hotărârile privind schimbarea modului de executare, astfel doar la 03 martie 2011 și 15 martie 2011, conform ordinelor de plată nr.67 și nr.87, Primăria or. Căușeni a executat parțial hotărârile judecătorești și a transferat în contul datoriei suma de 104597,39 lei, deși la data executării datoria constituia 107551,23 lei, având în vedere penalitățile care s-au acumulat la data executării reale câte 0,1 % din suma restanțelor la salariu (1 813,75 lei+998,61 lei+ 9068,75 lei) pentru fiecare zi de întârziere, începând de la 26 octombrie 2006 (câte 11,88 lei zilnic).

Mai mul ca atât, reclamantul atenționează că executorul judecătoresc a reținut cheltuielile de executare a hotărârii în sumă de 9 508,89 lei din contul său, deși urma să le încaseze suplimentar de la debitor.

Concretizează că indicele de inflație din perioada martie 2009 - data punerii în executare a deciziei Curții de Apel Bender din 06 mai 2010 în raport cu luna martie 2011- data executării reale a plăților de fond încasate conform hotărârilor judecătorești 88543,23 lei, a constituit 18,1%, și anume neexecutarea în termen a deciziei irevocabile i-a cauzat suplimentar un prejudiciu material în mărime de 16 026,32 lei (88 453,23 X 18,1 %).

A mai reiterat reclamantul că durata executării deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2006 și hotărârii Judecătoriei Căușeni nr.2-932 din 25 octombrie 2006, a depășit termenul de 5 ani și în conformitate cu practica CEDO a depășit evident calificativul rezonabilității.

Solicită constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul său a sumei de 150000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 16026,32 lei cu titlu de prejudiciu material, cât și cheltuielile de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Căușeni din 23 ianuarie 2012 cererea de chemare în judecată a fost restituită, fiind explicat reclamantului că poate intenta acțiunea la judecătoria Rîșcani mun. Chișinău și explicat că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și același temeiuri dacă reclamantul a lichidat încălcările.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 01 martie 2012 a fost admis recursul declarat de către Ciobanu Grigore și casată încheierea primei instanțe cu restituirea pricinii spre examinare în fond în prima instanță, în același complet de judecată.

Prin încheierea judecătoriei Căușeni din 03 aprilie 2012 cererea de chemare în judecata a fost strămutată spre judecare la judecătoria Rîșcani mun. Chișinău.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 03 august 2012 acțiunea a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Ciobanu Grigore cu titlu de prejudiciu moral suma de 3 000 lei, iar

cerințele lui Ciobanu Grigore privind încasarea din contul Ministerului Finanțelor al RM cu titlu de prejudiciu material a sumei de 16 026,32 lei au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2013 a fost respins apelul declarat de către Ministerul Finanțelor, admis apelul declarat de către Ciobanu Grigore, casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretențiilor cu privire la încasarea prejudiciului material, fiind emisă în partea dată o hotărâre nouă de admitere a acțiunii, fiind încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Ciobanu Grigore suma de 16026,32 lei cu titlu de prejudiciu material, în rest hotărârea fiind menținută.

În susținerea concluziilor sale instanțele s-au referit la faptul că hotărârea Judecătoriei Căușeni din 25 octombrie 2006, prin care s-a dispus încasarea în mod silit din contul ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Căușeni” în beneficiul lui Ciobanu Grigore a sumei de 7 269,64 cu titlu de salariu și compensarea pierderilor pentru achitarea cu întârziere a acesteia, 2 500 lei pentru prejudiciu moral și suplimentar câte 0,1% din suma restanțelor la salariu pentru fiecare zi de întârziere, începând cu 26 octombrie 2006 sau câte 11,88 lei zilnic până la data executării reale a hotărârii, la momentul înaintării acțiunii în cauză, la 19 octombrie 2011, nu a fost executată integral, constatând, astfel, încălcarea termenului rezonabil la executarea acesteia, iar ca urmare, cauzarea prejudiciului mora lui Ciobanu Grigore prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

De asemenea instanța de apel, cu referire la art. 619 alin. (1) și art. 7 lit.a) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, a constatat temeinicia pretențiilor lui Ciobanu Grigore cu privire la recuperarea prejudiciului material, reținând în acest sens că, din cauza neachitării la timp a salariului în proporții integrale, apelantul a avut de suferit material în urma decalajului dintre prețurile și suma necesară achitării la momentul emiterii hotărârilor, și prețurile și suma necesară achitării la momentul executării integrale a actelor judecătorești.

La 15 mai 2013 Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii integral.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel prin casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretențiilor de recuperare a prejudiciului material și emițând o hotărâre nouă de a admite a acestora, a comis o gravă confuzie între domeniile de aplicare a două legi speciale în privința răspunderii statului pentru prejudiciile cauzate prin erori de drept apărute pe parcursul procedurilor judiciare și de executare, aplicând în speță o lege care nu are tangență cu raportul dedus judecății.

Consideră, astfel, că instanța de apel nejustificat a făcut trimitere în textul deciziei la prevederile art. 7 alin. (1) lit.a) a Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 potrivit căruia este obligatorie și calcularea coeficientului de inflație pentru suma de bază încasată în conformitate cu hotărârea neexecutată o perioadă de timp.

Apreciază drept eronate raționamentele și argumentele instanței de apel în vederea încasării prejudiciului material.

La fel, invocă că tergiversarea procedurii de executare nu poate fi pusă pe seama inacțiunii autorităților de executare și nici pe lipsa de organizare din partea statului, ci urmează a fi imputată exclusiv lipsei de bunuri în patrimoniul debitorului și pasivității

creditorului, invocând în acest sens că intimatul cunoștea despre lichidarea debitorului și despre lipsa de bunuri, iar astfel dânsul a manifestat dovadă de pasivitate în vederea executării hotărârilor judecătorești.

Susține că scopul instituirii Legii nr. 87, prin care se permite repararea prejudiciului cauzat prin neexecutare, nu a fost acela de a acorda reclamanților drepturi suplimentare, ci de a sancționa inacțiunile statului și de a repara prejudiciile rezultate din acestea inacțiuni, iar în condițiile în care, instanța de apel nu a putut face dovada faptului că din partea statului au existat inacțiuni sau omisiuni în cadrul procedurii de executare, reclamantul nu poate fi despăgubit.

Reține că una din condițiile impuse de lege pentru repararea prejudiciului material este dovada prejudiciului material rezultat, pe când la caz nici instanța și nici intimatul nu au probat prejudiciul și nici existența acestuia.

Insistă că în condițiile în care Curtea de Apel Bender prin decizia irevocabilă din 06 mai 2010 a calculat deja coeficientul de inflație, dobânda de întârziere și penalitatea datorată pentru neexecutare, rezultă că instanța de apel la caz a calculat o dobândă la dobândă, fapt ce este interzis prin lege. Or, prin decizia menționată a fost reconfirmată creanța lui Ciobanu Grigore, iar indexarea, plata dobânzilor și repararea prejudiciului cauzat prin tergiversare s-a efectuat pentru perioada 2006-2009, fapt ce demonstrează superficialitatea examinării pricinii în instanța de apel.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Finanțelor al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Ministerul Finanțelor al RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Finanțelor al RM ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Nicolae Clima

Judecătorii

Galina Stratulat

Tamara Chișca-Doneva